

Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
4200. Hajdúszoboszló, Kölcsey u.2-4

HELYI TANTERV

Magyar nyelv és irodalom

tantárgy

5-6. évfolyam

2020.

OM szám: 031 030

- ☎ 52/557-673

Email: thokoly@thokoly.hu

Weboldal: www.thokoly.hu

A Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Magyar nyelv és irodalom tantárgy 5-8. évfolyamának helyi tanterve az alábbi dokumentumok alapján készült: a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet, és a hozzá kapcsolódó első alkalommal a 2020/2021. tanévben a) az iskolák ötödik évfolyamán bevezetésre kerülő kerettantervek.

Forrás: https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

Bevezetés:

A Kárpát-medencei magyarság kultúrájának, nemzeti identitásának egyik legfontosabb alapja az anyanyelve és az ezen a nyelven megszólaló irodalma. Nyelv és irodalom: nemcsak hagyományt teremtenek, hanem folyamatos változásukkal jelent és jövőt is alakítanak. A magyar nyelv és irodalom tantárgyak kiemelten fontos területei a nemzeti öntudatra, önazonosságtudatra nevelésnek. A magyar nemzeti kultúra alapja a magyar nyelv. Nyelvünk és kultúránk, benne irodalmunk a nemzeti identitásunk megteremtői, őrzői és alakítói. Az oktatásban a magyar nyelv és irodalom tantárgynak kulcsszerepe van: ismereteket ad, készségeket, képességeket, gondolkodást fejleszt, szellemi, erkölcsi örökséget hagyományoz. A magyar nyelv és irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, érzelmi nevelést is. Az irodalmi alkotások nemcsak esztétikai teljesítmények, hanem közösséget és személyiséget formálnak, tehát jövőt alakító képességük is van. Nyelvünk és irodalmunk nemzeti identitásunk alapját képezik a maguk sajátos eszközeivel.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a Kárpát-medencei magyarság irodalmát, szellemi örökségét egységesen és egységben kezeli.

A magyar nyelv és irodalom órákkal is törekszünk a Nat által megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztésére. Kiemelten az alábbi kulcskompetenciák fejlesztésével:

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”

Ezek olyan a tanulási területeken átívelő általános kompetenciák amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

A magyar nyelv és irodalom kiemelt szerepet tölt be a tantárgyak sorában: az olvasottság, a nyelv rendszerszerű ismerete, tudatos alkalmazása a differenciált szövegértés alapja, az irodalmi szövegek elemzése a szövegek jelentésszerkezetének megértéséig vezet el, ezek pedig lehetővé teszik az összetett, elvont gondolkodási műveletek elsajátítását, majd alkalmazását. Ezáltal a többi tantárgy tanulásának, később a társadalmi beilleszkedésnek és boldogulásnak is feltételei, segítői.

A sikeres anyanyelvi és irodalmi oktatás kihagyhatatlan szereplője a tanár. Viselkedése, a szakma iránti elkötelezettsége, személyes példamutatása önmagában modell a tanulók számára. A tanár tanít, nevel, fejleszt, irányít és segít. Hagyományt és tudást ad át, segíti a tanulókat, hogy azokat maguk is felfedezzék, megteremtsék saját kognitív struktúráikat, elkészítsék önálló olvasataikat. Ne csak befogadók legyenek, hanem mérlegelő, problémaérzékeny gondolkodású, kreatív értelmezők is.

A magyar nyelv- és irodalomtanítás egyidejűleg műveltségközvetítést, kompetencia- és személyiségfejlesztést, morális és érzelmi nevelést is jelent.

A nevelés-oktatás cél- és feladatrendszere az alapfokú képzés második szakaszában, az 5 – 8. évfolyamon:

A tantárgyak tanításának specifikus jellemzői az 5–8. évfolyamon

Az alapfokú képzés első nevelési-oktatási szakaszának négy évfolyamán a legfontosabb cél a beszéd és az anyanyelven történő kifejezőképesség fejlesztése, az olvasás és az írás stabil megalapozása. A fő hangsúly az alapkészségek fejlesztésén, az értő olvasás kialakításán, a szövegértés és -értelmezés megalapozásán van.

A sikeres óvoda–iskola átmenet érdekében szükséges a nyelvi, a mozgáskoordinációs és egyéb hátrányok iskolakezdekéskor történő felmérése, és a hátrányok mértéke szerint a kompenzációs és fejlesztő gyakorlatok beépítése a tanórákba.

A készségfejlesztésnek és felzárkóztatásnak ugyanakkor összhangban kell lennie a korosztályt tipikusan jellemző kognitív fejlődési szinttel, az egyéni képességeknek megfelelő terhelhetőséggel, és a differenciálást is ennek megfelelően kell tervezni.

Az alapozás első szakasza, amelyben hangsúlyos szerepet kap az olvasás- és íráskészség, valamint a szövegértés fejlesztése, a második évfolyam végén zárul. A tanulási terület legfontosabb tanulási eredménye az olvasás és az írás, mint alaptéchnika elsajátítása, valamint a szövegértéshez és -értelmezéshez szükséges alapkészségek, kompetenciák kialakítása.

A tantárgy tanítása során alkalmazott értékelési rendszerünk:

Az alkalmazott értékelési fajták:

a.) Diagnosztikus értékelés - (Az értékelés nem fejeződik ki érdemjegyekben.)

Célja: Előzetes helyzetfeltárás a tanuló tudásáról a tanulás hatékonyságának javítása érdekében. Rögzíti egy-egy tanítási – tanulási szakasz kezdetén a tanulók induló tudásállapotát.

Alkalmazása: Kiinduló, kezdő szint megállapítása egy-egy tanítási ciklus, új tantervi téma megkezdésekor.

b.) Formatív, fejlesztő értékelés

Célja: Folyamatos információgyűjtés, a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérője. Segítő, formáló szándékú. Felhívja a figyelmet az egyéni haladás ütemére, eredményekre, hiányosságokra.

Alkalmazása: A tanítási – tanulási folyamat egészében megerősítésre, korrigálásra, a tanulók önellenőrző, önértékelő képességének fejlesztésére is alkalmas.

c.) Összegző – lezáró-minősítő (szummatív) értékelés

Célja: A tanulók fejlődésének átfogó minősítése. Adott tanítási – tanulási szakasz lezárásakor az elért tudásállapot rögzítése, viszonyítás a követelmények tükrében az induló tudásállapothoz.

Cél – a minősítés.

Alkalmazása: Nagyobb tanulási témák, időegységek végén, (Félév, tanév vége).

Alapelvünk, hogy az értékelés messzemenően fejezze ki és segítse a gyermeki személyiség fejlődését.

A heti és éves óraszámok lebontása magyar nyelv és magyar irodalom órákra:

(Az éves óraszámok meghatározásakor 36 hét időtartamú tanévvel számoltunk. Amennyiben ettől eltérő időtartamú egy tanév, s az befolyásolja a tantárgy éves óraszámát is, akkor annak tantárgyakat érintő hatását a tanév első munkaközösségi foglalkozásán egységesen kell meghatározni.)

**Általános tantervű tanulócsoportok
5-8. osztály**

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

	magyar irodalom	magyar nyelv	összesen
--	------------------------	---------------------	-----------------

	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám	heti óraszám	éves óraszám
5. évfolyam	2	72	2	72	4	144
6. évfolyam	2	72	2	72	4	144
7. évfolyam	2	72	1	36	3	108
8. évfolyam	2	72	1,5	54	3,5	126

TANTÁRGYI BEVEZETŐ

5-6. évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–6. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- Cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizzék meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejldjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű

javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.
- **Könyv- és könyvtárhasználat fejlesztése**
- **A tömegkommunikációs eszközök tudatos használatára való nevelés.**
- A magyar nyelv tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszthető.
- A magyar nyelv tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.
- A magyar nyelv más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák megalkotására lehet felhasználni.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítani, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

- A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek
- A törzsanyag
 - A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.
- A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak

- A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.
- A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.
- **A magyar nyelv tantárgy tananyagának tükröznie és egyúttal szolgálania, erősítenie kell iskolánk mindenkori szellemiségét.**

A témakörök és tevékenységek áttekintő táblázata

„A 2020-as NAT-hoz illeszkedő kerettanterv az általános iskola 5-6. évfolyamára” alapján

Témakör neve	kerettanterv javasolt óraszám	helyi óraszám	
		5. évfolyam	6. évfolyam.
	5-6. évfolyam együtt		
MAGYAR NYELV			
A kommunikáció alapjai	6	3	3
Helyesírás, nyelvhelyesség - játékosan	8	4	4
Állandósult szókapcsolatok	5	5	0
A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	20	20	0
Hangalak és jelentés	6	6	0
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	13	7	6
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók.	46	0	46
Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	4	2	2
MAGYAR IRODALOM			
Család, otthon, nemzet – kispikái alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	18	0
Petőfi Sándor: János vitéz	14	14	0
Szülőföld, táj – lírai és kispikái alkotások	8	8	0

Prózai nagyepika – ifjúsági regény 1. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10	10	0
Egy szabadon választott meseregény elemzése	4	4	0
Hősök az irodalomban	10	0	10
Arany János: Toldi	16	0	16
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11	0	11
Prózai nagyepika – ifjúsági regény 2. – Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12	0	12
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	5	0	5
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra évfolyamonként és tantárgyanként 14-14 óra.		28	28
Összes óraszám:	272	129	143

2. A HELYI TANTÁRGYI TANTERV ÁTTEKINTÉSE

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

5. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Témakör	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
A kommunikáció alapjai	6	2	8
Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8	4	12
Allandósult szókapcsolatok	5	2	7

A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	20	2	22
Hangalak és jelentés	6	4	10
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7	4	11
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	0	2
Évfolyam összesen	54	18	72

6. évfolyam: MAGYAR NYELV			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összidőkerete
Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6	4	10
Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	46	12	58
Könyv-és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2	2	4
Évfolyam összesen	54	18	72

TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 5-6. ÉVFOLYAM

- Az 5–6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában alapvető cél és feladat az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.
- Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjenek íráskészségük, helyesírásuk.
- Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.
- A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggörnyezeti elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználat

kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

- Az 5-6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.
- A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik. Kitüntetett cél a magyar nyelv, írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

**TÉMAKÖRÖK, TÖRZSANYAGOK, HELYI TÖBBLET, ÓRAKERET,
FEJLESZTENDŐ FELADATOK ÉS ISMERETEK, FOGALMAK
ÉVFOLYAMONKÉNT**

MAGYAR NYELV 5.

Témakör	I. A kommunikáció alapjai	Órakeret
Törzsanyag	A jelek világa A kommunikáció fogalma, tényezői A kommunikáció nem nyelvi jelei A kommunikációs kapcsolat A beszélgetés	6
Helyi kiegészítés	Iskolánk életének sajátosságai, szabályok, szokásrendek, hagyományok, ezek feldolgozása.	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben – A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása – A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése – A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése – Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása – Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben – Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése – A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása – A kommunikáció tényezőinek megismerése – A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása – A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása 	<p>természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés</p>

Témakör	II. Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	Órakeret
Törzsanyag	<p>Hang és betű, az ábécé</p> <p>Betűrend, elválasztás</p> <p>Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve</p> <p>Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve</p> <p>Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve</p> <p>Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve</p>	8
Helyi kiegészítés	Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálok használata. Összefoglalás; Számonkérés	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> – Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) – A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban 	<p>hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő</p>	

	mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata
--	---

Témakör	III. Állandósult szókapcsolatok	Órakeret
Törzsanyag	Szólások Szóláshasonlatok Közmondások Szállóigék Köznyelvi metaforák	5
Helyi kiegészítés	Közmondássá, szólássá, állandósult szókapcsolattá vált mondások.	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása – Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése – A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal 		állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák

Témakör	IV. A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	Órakeret
Törzsanyag	Hangképzés, fonéma A magánhangzók csoportosítása Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulások Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás	20

	Összeolvadás Rövidülés Kiesés A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag	
Helyi kiegészítés	Összefoglalás; Számonkérés	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség fejlesztése – A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai – A szavak szerkezetének felismerése – A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése – A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban – Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése – Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is 		beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó
Témakör	V. Hangalak és jelentés	Órakeret
Törzsanyag	Egyjelentésű szavak Többjelentésű szavak Azonos alakú szavak Rokon értelmű szavak Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak Hangutánzó, hangulatfestő szavak	6
Helyi kiegészítés	Nyelvi humor; Összefoglalás; Számonkérés	4

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a jelentésmezőnek a felismerése – Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése – Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében 	egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező

Témakör	VI. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat A leírás Az elbeszélés A párbeszéd A levél (hagyományos, elektronikus)	7
Helyi kiegészítés	<i>Az írás története, szerepe az emberiség fejlődésében. A szövegalkotás fázisai</i>	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> – Szöveghű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata – Szövegtípusok I. (felelet, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása – Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete 	elbeszélés, leírás, felelet, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél,	

Témakör	VII. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret 2
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	-	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés – Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken – Az információ-keresés- és gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása – Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése 		könyvtár, katalógus, digitális adattárak, sajtó, folyóirat, rovat

MAGYAR NYELV 6.

Témakör	I. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	Órakeret
Törzsanyag	A plakát, a meghívó A jellemzés	6
Helyi kiegészítés	Tömegkommunikációs eszközök tudatos. Összefoglalás, számonkérés. Kreatív írás.	4
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása – Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Reflektálás a szöveg tartalmára – Olvasási stratégiák alkalmazása – A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása 		plakát, meghívó, könyvismertető

<p>– Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete</p>	
---	--

Témakör	II. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	Órakeret
Törzsanyag	<p>Szóelemek, szófajok</p> <p>Az ige fogalma</p> <p>Az igeidők</p> <p>Az igemódok</p> <p>Az ige ragozása</p> <p>A leggyakoribb igeképzők</p> <p>Az igék helyesírása</p> <p>A határozószó</p> <p>A főnév</p> <p>Személynevek és helyesírásuk</p> <p>A földrajzi nevek és helyesírásuk</p> <p>Az állatnevek, égitestek, márkanévek és helyesírásuk</p> <p>Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk</p> <p>A melléknév</p> <p>A melléknevek helyesírása</p> <p>A számnév</p> <p>A számnév helyesírása</p> <p>A névmások</p> <p>A személyes és birtokos névmás</p> <p>A kölcsönös és visszaható névmás</p> <p>A mutató és kérdő névmás</p> <p>A vonatkozó, határozatlan és általános névmás</p> <p>Az igenevek:</p> <p>A főnévi igenév</p>	46

	A melléknévi igenév A határozói igenév Viszonyszók, mondatszók	
Helyi kiegészítés	Tulajdonnevek köznevesülése Köznevek tulajdonnévvé válása Történelmi ragadványnevek Összefoglalás, számonkérés.	12
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Helyesírási készség fejlesztése – A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése – A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban – A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók – Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata – Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása – Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése – Reflektálás a szöveg tartalmára – A szöveghű és értő szövegolvasás gyakorlása – A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése – A kreatív írás gyakorlása – A helyesírási készség fejlesztése – A mérlegelő gondolkodás fejlesztése – A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése – A nyelvi elemzőkészség kialakítása 		szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonzyszók, mondatszók

Témakör	III. Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	Órakeret
Törzsanyag	A hagyományos és digitális könyv- és könyvtárhasználat Sajtótermékek jellemző jegyei	2
Helyi többlet	Helytörténeti események, emlékek szűkebb környezetünkben, ezek keresése, az emlékhelyek meglátogatása.	2

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel – Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán – Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról 	múzeum, kiállítás, gyűjtemény, célcsoport, könyvismertetés

Irodalom

Helyi tantárgyi tanterv

Általános tantervű tanulócsoporthok

5-6. osztály

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

A 5–8. évfolyamon az irodalom tantárgy éves alapóraszámja: 72-72 óra, heti 2-2 óra.

IRODALOM

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	72	54	18
6.	2	72	54	18
7.	2	72	54	18
8.	2	72	54	18

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára – Magyar nyelv és irodalom 5-8. évfolyam

Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet, amely a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításaként kerül bevezetésre.

6/2014. (I. 29.) EMMI rendelete 8. § 7(a) §-a: alapján a magyar nyelv és irodalom tantárgyat magyar nyelv és irodalom tantárgyra bontjuk.

TANTÁRGYI BEVEZETŐ

5-8.évfolyam

Az alapfokú képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.
- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Őrizték meg kíváncsiságukat, nyitottságukat, s váljanak olvasó emberekké. Olyan olvasó emberekké, akik a képzési szakasz végére már a művek elsődleges jelentése mögé látnak, azaz többféle olvasási és értelmezési stratégiával rendelkeznek, az általuk olvasott szövegeket képesek mérlegelve végig gondolni. Össze tudják kapcsolni a már meglévő ismereteiket az olvasott, hallott vagy a digitális szövegek tartalmával, képesek meglátni és kiemelni az összefüggéseket.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.

- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mérten tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Ismerjék a tananyag által előírt memoritereket, azokat értőn elő tudják adni.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.
- **Olvasóvá nevelés.**
- **Az olvasmányok tanulságairól erkölcsi állásfoglalás megfogalmazása.**
- **Könyv- és könyvtárhasználat fejlesztése.**
- Az irodalom tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; irodalmi kultúra, irodalmi ismeretek szövegértés; szövegalkotás; olvasóvá nevelés; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) négy mindkét tantárgy keretében fejleszhető.
- Az irodalom tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.
- A tanulók irodalmi fogalomtárának folyamatos bővítésekor, figyelembe kell venni a korosztály általános kognitív, érzelmi, érdeklődési sajátosságait.
- Az irodalom más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve. Bizonyos irodalmi témakörök feldolgozásához ajánljuk a művek filmes vagy színházi adaptációjának beépítését az órai munkába vagy a házi feladatba.
- Az órakeret minimum 80%-át a törzsanyagra kell fordítani. Az órakeret 20%-át a szaktanár választása alapján a tananyagok mélyebb, sokszínűbb tanítására, ismétlésre, gyakorlásra vagy a tanórán kívüli tudásszerzésre (múzeumlátogatás, színházi előadás megtekintése, előadó meghívása), kompetenciafejlesztésre, projektmunkák

megalkotására lehet felhasználni. A választást segítő javaslatok a részletesen szabályozott kötelező törzsanyag mellett találhatóak.

- Az irodalom tantárgy kötelező törzsanyagában csak lezárt, biztosan értékelhető életművek szerepelnek. Ezen felül, a választható órakeret terhére a tanár szabadon beilleszthet kortárs alkotókat, műveket a tananyagba.
- Ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az órakeret 100%-át a törzsanyag tanítására kell fordítania, lemondhat a választás lehetőségéről.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

Az órakeret megoszlása a következőképpen alakul:

- A Nat alapján álló törzsanyag és az azt kiegészítő tartalmak, választható, ajánlott témák, művek
- A törzsanyag
 - A témakörökben megadott művek a Nat-ban megfogalmazott tanulási eredmények elérését biztosítják.
- A törzsanyaghoz kapcsolódó, kiegészítő tartalmak
 - A törzsanyagon felüli ajánlott témák, művek elősegítik a pedagógus választását a helyi sajátosságoknak, az osztály érdeklődésének megfelelően.
- A törzsanyagot jelentő témákra, művekre, tevékenységekre szánt órák nem vonhatók össze a szabadon választott témák, művek értelmezésére szánt órákkal. Az ajánlott, illetve választott témákra szánt órakeretet a pedagógus akkor használhatja fel, ha a törzsanyagot már feldolgozta a diákokkal.
- A tananyag felépítésében is kettős szervező elv érvényesül. A képzési szakasz első felében (5–6. osztály) **témák, motívumok** uralják a tananyagot. Ezek biztosítják az egyes tanulási szakaszok közötti átmenetet, az alapkompenciák és a gondolkodás fejlesztését.
- Cél, hogy a tanulók megismerjék a magyar és a világirodalom nagy korszakait, művelődéstörténeti szakaszait, az irodalmat a történelmi-társadalmi folyamatok részeként is lássák, és ismereteiket össze tudják kötni más tantárgyak tananyagaival. Ebben a képzési szakaszban válik feladattá az irodalmi műfajok megismerése és a műfaji sajátosságok, elbeszélésmódok felismerése. Ekkor ismerkednek meg az alapvető verstani és stilisztikai jellegzetességekkel is.

TANTÁRGYI ISMERTETŐ: 5-6. ÉVFOLYAM

- Az 5–6. osztály irodalomtatásának alapvető célja, hogy megőrizze és tovább szélesítse az alsó tagozaton megalapozott szépirodalmi érdeklődést és tudást. A tanulók olyan szövegekkel találkoznak, amelyek témáiknál fogva hozzájárulnak személyiségük kibontakozásához, fejlődéséhez, tudatosítják nemzetükhöz, kisebb közösségükhöz tartozásukat, továbbá, amelyek megőrzik kíváncsiságukat, játékoságukat s olvasó, gondolkodó, közösségük iránt elkötelezett emberekké teszik őket. Mindezekben a drámajátéknak mint anyagfeldolgozási módnak kitüntetett szerepe van.

Az 5–6. évfolyam tananyagai a következő nagy témák köré rendeződnek:

- Család, otthon, nemzet
- Petőfi Sándor: János vitéz
- Szülőföld, táj
- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
- Választható magyar ifjúsági vagy meseregény
- Hősök az irodalomban
- Arany János: Toldi
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem
- Gárdonyi Géza: Egri csillagok
- Választható világirodalmi ifjúsági regény

- A témakörök tanításának célja a közvetlen személyes otthon fogalmán túl a tágabb értelemben vett kultúra mint otthon felfedeztetése. A tanulónak meg kell értenie és élnie a nemzeti, illetve a tágabb, saját kultúrkör ünnepeit (pl. egyéni és családi ünnepek, anyák napja, regionális ünnepek, karácsony).
- Fontos ismernie e kulturális hagyománynak alapvető műveit. A szövegek ilyen irányú megközelítése segíti a tanulót annak felismerésében is, hogy az irodalmi művek nem csupán távoli történetek, hanem ezek a szövegek saját élete kérdéseihöz is kapcsolódnak.
- Továbbra is fontos cél, hogy kultúránkat, annak alapvető alkotásait, bennük példateremtő hőseit megismerje, olvasó, a szöveg több rétegét megértő diákká váljon.
- A képzési szakasz végén már elvárt néhány szakirodalmi kifejezés (műfaj, szókép, alakzat, verselés) biztonságos ismerete.
- A tanulónak – korosztályának megfelelő szinten – már értenie és értelmeznie kell ezeket a műveket.
- Véleményét írásban és szóban is meg kell tudnia fogalmazni.
- Az órákon feldolgozandó szövegek nemzeti kultúránk alapját képező művek, továbbá a kortárs gyermekirodalom alkotásai.
- A képzésnek ebben a szakaszában az irodalomtudomány fogalmai csupán olyan mértékben játszanak szerepet, amennyire azok a szövegek megértéséhez, feldolgozásához szükségesek.

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Család, otthon, nemzet– kisepikai alkotások (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	18	5	23
Petőfi Sándor: János vitéz	14	10	24
Szülőföld, táj - lírai és kisepikai alkotások	8	1	9
Próza nagyepika – ifjúsági regény Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10	1	11
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	4	1	5
Évfolyam összesen	54	18	72

6. évfolyam: IRODALOM

Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Hősök az irodalomban	10	2	12
Arany János: Toldi	16	10	26
Szeretet, hazaszeretet, szerelem	11	5	16
Próza nagyepika – ifjúsági regény - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12	1	13
Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	5	0	5
Évfolyam összesen	54	18	72

IRODALOM 5.

Témakör	I. Család, otthon, nemzet – kisepikai (mese, monda, mítosz) és lírai alkotások	Órakeret
Törzsanyag	Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék Petőfi Sándor: Egy estém otthon Füstbe ment terv Magyar vagyok Arany János: Családi kör Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér Fehérlófia Az égig érő fa (magyar népmese)	18

	<p>Arany János: Rege a csodaszarvasról</p> <p>Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz</p> <p>Bibliai történetek</p> <p>A világ teremtése</p> <p>Noé,</p> <p>Jézus születése,</p> <p>A betlehemi királyok</p>	
Helyi többlet	<p>Választható művek: A szűkebb természeti környezet, a családi kapcsolatok, ember – Isten kapcsolat, és a teremtés, eredet, hagyomány motívuma</p> <p>Pl. József Attila: Betlehemi királyok</p> <p>Pl. Arany János: Fiamnak</p> <p>Tündérszép Ilona és Árgyélus</p> <p>Az Édenkert története</p> <p>egy bibliai történet megismerése</p> <p>Összefoglalás, számonkérés.</p>	5
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A családi és baráti kapcsolatok sokféleségének megismerése irodalmi szövegek által – Különböző korokban keletkezett, különböző műfajú szövegek tematikus rokonságának, problémafelvetéseinek tanulmányozása – A korábban megismert műfajokhoz (pl. mese, monda) kapcsolódó elemzési szempontok alkalmazása hasonló témájú szövegekben – Személyes vélemény megfogalmazása a szövegekben felvetett problémákról, azok személyes élethelyzethez kapcsolása 		<p>népmese, mese, mesealak, meseformálás, meseszám, kaland, motívum, monda, rege, mítosz, valamint a témakörhöz választott szövegek elemzéséhez kapcsolódó fogalmak: hagyomány, nemzeti kultúra, hazaszeretet, eredetmonda, dal, életkép, idill, lírai én, Biblia</p>

Témakör	II. Petőfi Sándor: János vitéz	Órakeret
Törzsanyag	Petőfi Sándor: János vitéz	14

Helyi többlet	Irodalomelméleti ismeretek gyakorlása, elmélyítése. A mű részleteinek dramatizálása, projektek megvalósítása. Gyakorlás, összefoglalás, témazáró, tehetséggondozás.	10
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A mű szövegének közös órai feldolgozása – A mű cselekményének megismerése, fő fordulópontjainak értelmezése – A költői szöveg részletének és más médiumbeli megjelenítésének (rajzfilm, színmű, illusztráció, stb.) összehasonlítása – A szöveg néhány részletében a poétikai eszközök felismerése, szerepük értelmezése: verselés, szóképek, alakzatok – Alapvető verstani és műfaji fogalmak megismerése, alkalmazása a mű bemutatásakor 		verses epika, elbeszélő költemény; ütemhangsúlyos verselés, verssor; felező tizenkettes, páros rím; hasonlat, metafora, megszemélyesítés; párhuzam, ellentét, további alakzatok: felsorolás, felkiáltás, kérdés, ismétlés; dialógus, monológ, a jellemzés eszközei, leírás, epizód

Témakör	III. Szülőföld, táj	Órakeret
Törzsanyag	Petőfi Sándor: Szülőföldemen Petőfi Sándor: Az alföld Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet) Nagy László: Balatonparton Weöres Sándor: Tájkép	8
Helyi többlet	Válogatás a helyi kortárs költők azonos témájú műveiből. Összefoglalás, rendszerezés, témazáró.	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A tájhoz, környezethez fűződő érzéseket, gondolatokat kifejező szövegek megértése, összehasonlítása – A táj- és környezetfestés eszközeiként szolgáló nyelvi formák megfigyelése lírai és prózai szövegekben – A nyelv változó természetének megfigyelése különböző példák alapján – A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése 		hagyomány, napló, személyesség, tájleírás, téma, útleírás, kortárs

<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó földrajzi kérdések megbeszélése – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Irodalmi atlasz vagy térkép használata – A szövegek vizuális értését erősítő ábrák, illusztrációk készítése különböző technikákkal <p>Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése</p>	
--	--

Témakör	IV. Prózai nagyepika – Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	Órakeret
Törzsanyag	Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	10
Helyi többlet	Összefoglalás, rendszerezés, témazáró.	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása <p>A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban</p>		<p>Az epikai mű szerkezete: előkészítés, cselekmény, fordulat, bonyodalom, tetőpont, megoldás, végkifejlet, helyszín, főszereplő, mellékszereplő, regény, ifjúsági regény, karakter, személyiség, közönség</p>

Témakör	V. Egy szabadon választott magyar mese- vagy ifjúsági regény elemzése	Órakeret
Törzsanyag	<p>Móra Ferenc: Csilicsali Csalavári Csalavér Szabó Magda: Tündér Lala Fekete István: A koppányi aga testamentuma Fekete István: Bogáncs</p> <p>(Egy kiválasztása kötelező.)</p>	4
Helyi többlet	A műhöz kapcsolódó fejlesztési feladatok és ismeretek elmélyítése.	1

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése, és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény főbb fordulópontjainak felismerése – Egyes szereplők jellemzése – Főbb helyszínek, térbeli viszonyok azonosítása – A cselekmény és térszerkezet vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban 	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Petőfi Sándor: János vitéz
Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk
Választható magyar ifjúsági vagy meseregény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)

MEMORITEREK:

Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
Petőfi Sándor: János vitéz (részletek)
Arany János: Rege a csodaszarvasról (részlet)
Arany János: Családi kör (részlet)

IRODALOM 6.

Témakör	I. Hősök az irodalomban	Órakeret
Törzsanyag	1. Hagyomány és irodalom <ul style="list-style-type: none"> - Arany János: Mátyás anyja - Arany János: A walesi bárdok Hősök–mondák: <ul style="list-style-type: none"> - Beckó vára <i>vagy</i> Csörsz árka - Szent László legendája <i>vagy</i> Lehel kürtje A párok közül az egyik kötelező, a másik a választható művek közé kerül.	10

	<ul style="list-style-type: none"> - Kittenberger Kálmán: Oroszlánvadászataimból (részlet) <i> vagy </i> Széchenyi Zsigmond: Csui (részlet) (Választható) - Torna vára (Felvidék) <i> vagy </i> - Tordai hasadék (Erdély) <i> vagy </i> - A Lendvai vár (Muravidék) <i> vagy </i> - délvideki Mátyás-mondák <p>(A felsoroltak közül az egyik kötelező. Lehetőség van arra, hogy a tanárok a saját régiójuk mondáit válasszák.)</p> <p>2. Irodalom és mozgókép</p> <p>Fazekas Mihály: Lúdas Matyi</p>	
Helyi többlet	<p>Választható művek: Lengyel Dénes: Régi magyar mondák (Pl. A csodaszarvas, A fehér ló mondája, Szent István király intelmei, Julianus barát, Mátyás király könyvtára)</p> <p>Pl. Mátyás király tréfái</p> <p>Összefoglalás, rendszerezés, témazáró.</p>	2
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> - Az olvasott szöveg szereplőiről, a megjelenített élethelyzetekről szóban és írásban véleményt fogalmaz meg - A hősiesség különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása - A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése - A különböző korszakokban született szövegek nyelvi eltéréseinek összevetése - Az irodalmi szövegek keletkezéséhez, megértéséhez, tartalmához kapcsolódó történelmi, földrajzi kérdések megbeszélése - Irodalmi atlasz vagy térkép használata - Kisebb projektmunkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 		<p>próbatétel, ismétlődő motívum, időmértékes verselés, vándortéma; daktilus, spondeus, hexameter; epigramma, ballada, vígballada, népballada, műballada, balladai homály, kihagyás</p> <p>monda, rege, legenda</p>

Témakör	II. Arany János: Toldi	Órakeret
Törzsanyag	Arany János: Toldi	16
Helyi többlet	<p>Irodalomelméleti ismeretek gyakorlása, elmélyítése. A mű részleteinek dramatizálása, projektek megvalósítása, rendszerezés, összefoglalás, memoriterek, témazáró.</p>	10

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – A mű szövegének közös órai feldolgozása – Az olvasás és megértés nyelvi nehézségeinek feltárása, szókinszbővítés és olvasási stratégiák fejlesztése – Az elbeszélő költemény műfaji jellemzőinek felismerése, értelmezése a mű vonatkozásában – Az alkotás néhány stíluselemének megfigyelése (pl. verselés, szóképek, alakzatok) – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek (bűn, bosszú, megtisztulás, testvérviszály stb.) megtárgyalása – Az elbeszélői szerepek (narráció, költői kiszólások, rokonszenv) felismerése, értelmezése a jelentésteremtésben 	<p>verses epika, elbeszélő költemény; s, előhang, epizód, késleltetés; allegória; fokozás, túlzás, megszólítás</p> <p>mottó, páros rím, hangsúly, tiszta rím és asszonánc, beszélő, elbeszélő, próbatétel, jellemzési módok</p>

Témakör	III. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	Órakeret
Törzsanyag	<p>Bibliai történetek</p> <p>Mária és József története</p> <p>Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör)</p> <p>Petőfi Sándor: Honfidal</p> <p>Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem</p> <p>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert...</p> <p>Radnóti Miklós: Bájoló</p>	11
Helyi többlet	<p>Választható művek: Ady Endre: Karácsony</p> <p>Dsida Jenő: Itt van a szép karácsony</p> <p>Juhász Gyula: Karácsony felé</p> <p>Fekete István: Róráté</p> <p>Kányádi Sándor: Hattyúdál</p> <p>Reményik Sándor: A karácsonyfa énekel</p> <p>Lázár Ervin: Az élet titka (Eredeti üzenet)</p> <p>Irodalom és mozgókép</p> <p>Kőműves Kelemen</p> <p>Összefoglalás, rendszerezés, tehetséggondozás, témazáró.</p>	5

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Az olvasott szöveg szereplőinek érzelmeiről, gondolatairól, az élethelyzetekről vélemény megfogalmazása szóban és írásban – A szeretet, szerelem, hazaszeretet különböző példáit kifejező szövegek megértése és összehasonlítása – A téma megjelenítését különböző korokban és műfajokban szolgáló nyelvi formák elkülönítése lírai és prózai szövegekben – A különböző korokban és műfajokban megjelenő témák nyelvi formáinak elkülönítése – A szövegek összevetése a keletkezésükhöz, megértésükhöz, tartalmukhoz kapcsolódó valós helyszínek különböző korokból származó képi ábrázolásaival – Kisebb projekt munkák, a szövegekhez kapcsolódó közös kutatási feladatok elvégzése 	líra, lírai alany, lírai én, téma, motívum; versforma, rímszerkezet, keresztrím, alliteráció; dal, népdal

Témakör	IV. Prózai nagyepika – ifjúsági regény - Gárdonyi Géza: Egri csillagok	Órakeret
Törzsanyag	Gárdonyi Géza: Egri csillagok	12
Helyi többlet	Összefoglalás, rendszerezés, témazáró.	1
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK	FOGALMAK	
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel – A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése – A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban – Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével 	történelmi regény, elbeszélő, időszerkezet, több szálon futó cselekmény, jellemek	

Témakör	V. Szabadon választott világirodalmi ifjúsági regény	Órakeret
Törzsanyag	Roald Dahl: Charlie és a csokigyár vagy	5

	Antoine de Saint-Exupéry: A kis herceg	
Helyi többlet	.	0
FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK		FOGALMAK
<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény fordulópontjainak összekapcsolása a műfaj jellegzetességeivel – A főbb szereplők kapcsolatának értelmezése – A szereplők közötti kapcsolatok vizuális megjelenítése analóg vagy digitális médiumban – Szövegalkotás az egyes szereplők nézőpontjának megjelenítésével 		A korábban tanult poétikai fogalmak alkalmazása a választott regénynek megfelelően

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Arany János: Toldi
Gárdonyi Géza: Egri csillagok
Választható világirodalmi ifjúsági regény (a táblázatban felsorolt művek közül a szaktanár jelöli ki)

MEMORITEREK:

Arany János: A walesi bárdok (részlet)
Arany János: Toldi (részletek)